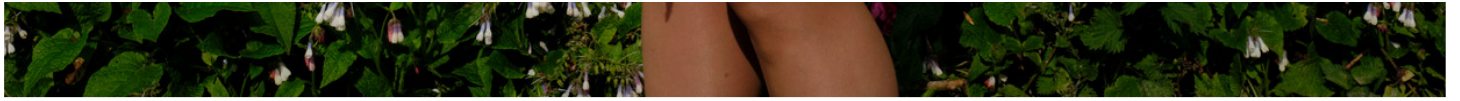

INTERVIEW EKATERINA LEVENTAL

Mezzosopraan Levental ontrukt romantische componist aan de vergetelheid

Beeld Erik Smits

Mede dankzij mezzosopraan Ekaterina Levental ondervindt de halfvergeten Russische componist Nikolaj Medtner herwaardering. De 107 liederen die hij schreef zijn 'stuk voor stuk diamanten'. Levental neemt ze alle op.

Guido van Oorschot 11 mei 2020, 17:15

'Ik werd overrompeld, was verbijsterd, hij nam me in zijn greep en liet niet meer los.' De mezzosopraan Ekaterina Levental (43) raakt aan de telefoon nog net niet buiten adem als ze vertelt over het moment, drie jaar geleden, waarop ze voor het eerst liederen zong van de halfvergeten Russische componist Nikolaj Medtner (1880-1951).

Resultaat: met [een live gestreamd concert](#) vanuit Schiedam presenteerde Levental zondag de eerste cd van wat een vijfdelige reeks gaat worden. Samen met pianist Frank Peters neemt ze de komende jaren alle 107 liederen van Medtner op – een primeur.

Het betekent eerherstel voor een pianist en componist die revolutionair Rusland in 1921 de rug toekeerde. Via Berlijn en Parijs spoelde Medtner aan in Londen, waar hij vaak kampte met armoe. Na pianisten als [Marc-André Hamelin](#) en, in Nederland, [Helena Basilova](#) en [Caspar Vos](#) herontdekken nu ook zangers zijn werk.

'De liederen zijn stuk voor stuk diamanten', zegt Levental, een Nederlandse van Oezbeekse komaf. 'Er zit er niet één tussen waarvan je denkt: dit is minder geslaagd.'

Wat maakt Medtners liederen zo goed?

'Communicatie. Medtner daalt diep af in zichzelf en kan wat hij aantreft fantastisch overbrengen in muziek. Een van zijn liederen gaat bijvoorbeeld over slapeloosheid. Woelen, tobben, je leven trekt voorbij, er knaagt spijt over iets dat je niet meer goed kunt maken. Medtner vat die slapeloosheid in klanken waarvan je denkt: zo voelt het precies.'

'Hij was een romantische componist, zeker geen revolutionair. Hij wilde eenvoudig een doorgeefluik zijn van schoonheid. Het frappante is: zijn muziek spreekt je aan op een intuïtieve manier, maar zit buitengewoon complex in elkaar. Hij was een meester in contrapunt, de kunst om twee of meer muzikale lijnen te combineren. Mijn pianist, Frank Peters, vergelijkt Medtners partituren graag met de architectuur van Berlage. Ingenieuze bouwwerken, elk detail klopt, maar de constructie staat altijd in dienst van de expressie.'

Is Medtner zingen moeilijk?

'Ik heb wanhopige momenten gekend. Zijn liederen zijn eigenlijk pianosonates met een extra instrument: de stem. Ik zeg met opzet 'instrument', want Medtner daagt een zanger enorm uit. Bijvoorbeeld als hij je in een onwaarschijnlijk lage ligging laat

zingen. Of wanneer melodieën zo lang doorgaan dat je denkt: nu had ik er toch graag een derde long bij.

‘Maar ik ga dat avontuur graag aan. Medtner haalt krachten in mij naarboven waarvan ik niet wist dat ik ze had. Elke noot staat op de juiste plaats, daarin heb ik geleerd hem te vertrouwen. De truc is dat je steeds terug moet naar de betekenis van het gedicht dat hij op muziek zet. De tekst wijst de weg.’

Wat voor gedichten koos hij?

‘Naast Goethe vooral 19de-eeuwse Russen als Fjodor Tjoetstjev en Aleksander Poesjkin. Op onze cd staat een verklanking van Poesjkins gedicht *Winteravond*, over weemoed en een drinkgelag tijdens een sneeuwstorm. Als je het lied voor het eerst hoort denk je: in de roos, zo moet dat klinken.’

Loopt er door zijn oeuvre een rode draad?

‘Misschien de zoektocht naar erkenning. Medtner stelde zichzelf vragen als: wie ben ik als kunstenaar, wat heb ik de wereld te bieden? Hij wilde van betekenis zijn. Wat hem vooral bezighield was de vraag: wie zal aan mij denken als ik er niet meer ben?’

Ekaterina Levental.

‘Maar ik niet alleen. Frank Peters blaast het Medtnervuur in Nederland al jaren aan. En bij het Medtner-Gesellschaft in Berlijn ging gejuich op toen ze hoorden van onze cd-plannen. Eindelijk, zeiden ze, hier zitten we al jaren op te wachten. Ze hebben ons zelfs een recent herontdekt lied beloofd. Nummer 108 wordt dat, en wij brengen het in première!’

*Ekaterina Levental en Frank Peters: Incantation (Brilliant Classics).
Het presentatieconcert valt terug te kijken via nikolaimedtner.com.*

ZANG EN HARP

Ekaterina Levental werd in 1977 geboren in de Oezbeekse hoofdstad Tasjkent. In 1993 arriveerde ze met haar ouders in Nederland, op de vlucht voor antisemitische bedreigingen. Levental studeerde zang en harp. Samen met haar partner, de regisseur Chris Koolmees, maakte ze het autobiografische muziektheaterdrieluik *De Weg*, *De Grens* en *Schoppenvrouw*. Met harpist Eva Tebbe vormt ze het Duo Bilitis.

MEER OVER KUNST, CULTUUR EN ENTERTAINMENT KUNST EN ENTERTAINMENT
MUZIEK MUZIEKGENRE KLASSIEKE MUZIEK ALEKSANDER POESJKIN ANDRÉ HAMELIN
BERLAGE GUIDO VAN OORSCHOT